PRÍHOVOR PREZIDENTA SR
pri príležitosti otvorenia Digitálneho fóra Iniciatívy Trojmoria

Poznaň, 12. 11. 2026

Vážené excelencie, vážený pán prezident Nawrocki, milý Karol,

vážené dámy, vážení páni, milí hostia,

je mi veľkou cťou otvoriť Digitálne fórum Iniciatívy Troch morí práve tu v Poznani – v meste, ktoré veľmi dobre vie, ako môžu tvrdá práca, priemysel a otvorenosť voči svetu meniť a rozvíjať celý región. Chcem veľmi pekne poďakovať pánovi prezidentovi Karolovi Nawrockému za pozvanie, pretože je to pre mňa veľká česť, lebo som prvý zahraničný prezident, ktorý sa zúčastňuje Pozňanského hospodárskeho fóra. Naozaj si to veľmi vážim, pán prezident, naozaj je to pre mňa veľká česť.

Dovoľte mi začať úprimným konštatovaním, ktoré možno na technologickom fóre, aké je toto, nebude znieť celkom obvykle. Náš región, myslím krajiny Trojmoria, pravdepodobne nevyhrá globálnu súťaž o vynájdenie ďalšej prelomovej technológie. Najväčšie modely umelej inteligencie, najmodernejšie továrne na výrobu čipov a najväčšie cloudové platformy vznikajú v Spojených štátoch a v Číne, a to s rozpočtami, ktoré prevyšujú hrubý domáci produkt aj niektorých našich krajín. Ak sa budeme hodnotiť výlučne podľa tejto súťaže, vždy skončíme na druhom či treťom mieste, alebo sa do nej vôbec nedostaneme.

Ale existuje však aj iná súťaž. A podľa môjho názoru práve tá rozhodne o prosperite našich občanov. Je to súťaž v schopnosti využívať nové technológie. Nasadzovať ich rýchlo, zodpovedne a všade tam - v našich nemocniciach a školách, továrňach, na farmách, na ministerstvách, aj na mestských a obecných úradoch. V tomto súboji môže byť región Troch morí na prvom mieste. A som presvedčený, že by na ňom aj mal byť.

Od roku 2015 spája Iniciatíva Troch morí trinásť krajín ležiacich medzi Baltským, Jadranským a Čiernym morom. To je 30 % územia Európskej únie, ktoré obýva 120 miliónov ľudí. Začínali sme plynovodmi, cestami a elektrickými vedeniami. Infraštruktúrne potreby nášho regiónu pritom zostávajú masívne, približne na úrovni 1 bilióna eur.

Fyzické prepájanie regiónu preto zostáva našou prioritou. Zároveň však už ale samotné cesty či železnice nestačia. Teraz musíme pridať dáta, výpočtovú kapacitu aj digitálne zručnosti, pretože práve tie predstavujú infraštruktúru 21. storočia. Máme niekoľko reálnych predpokladov, aby sme uspeli.

Po prvé, sú to naši ľudia. Náš región má kvalitné technické univerzity, vynikajúcich inžinierov aj generáciu softvérových vývojárov, ktorí už dnes vytvárajú produkty pre celý svet. Mnohé globálne spoločnosti majú práve v našich mestách svoje kľúčové vývojové centrá.

Po druhé, je to náš priemysel. Nezačíname od nuly. Slovensko, Poľsko, Česko, Maďarsko, Rumunsko a ďalšie krajiny regiónu sú domovom niektorých z najmodernejších výrobných prevádzok v Európe. A práve v našich továrňach môžu umelá inteligencia, robotika a automatizácia priniesť prvé konkrétne a merateľné výsledky.

Po tretie, je to naša schopnosť konať rýchlo. Mnohé z našich krajín prebudovali svoje inštitúcie v priebehu jednej generácie. Vieme, ako rýchlo meniť systémy, keď sa pre to rozhodneme. Tak ako Estónsko ukázalo celému svetu, ako môže vyzerať digitálny štát.

Po štvrté, je to naša energetika. Dôveryhodná digitálna infraštruktúra potrebuje stabilnú, cenovo dostupnú a čistú elektrickú energiu. Po spustení nového jadrového zdroja na Slovensku narastie podiel jadra na 77 % z našej výroby elektriny, pričom zvyšok tvorí predovšetkým voda. Týmto sme sa stali svetovým lídrom a predbehli sme aj Francúzsko. Slovensko tak má veľmi dobré predpoklady na to, aby sa stalo miestom pre dátové centrá a infraštruktúru umelej inteligencie, na ktoré sa Európa môže spoľahnúť. A podobné predpoklady majú aj viacerí naši partneri.

A po piate, je to naša geografická poloha. Spájame sever a juh Európy a zároveň stojíme na východnej hranici Európskej únie. To nám prináša nielen zodpovednosť za bezpečnosť Európy, ale aj príležitosť stať sa jej mostom. Čo teda znamená vyhrať súboj

v praktickom uplatňovaní technológií? Rád to vyjadrím veľmi jednoducho: naše krajiny by sa mali stať inteligentnými používateľmi tých najmodernejších technológií na svete.

Inteligentný používateľ nečaká, kým bude technológia dokonalá. Vyskúša ju včas, osvojí si to, čo funguje, a upustí od toho, čo nefunguje. Inteligentný používateľ si kladie praktickú otázku: prispeje táto technológia k efektívnejšiemu fungovaniu štátu, vyššej konkurencieschopnosti našich spoločností aj k jednoduchšiemu životu našich občanov?

Predstavme si občana, ktorý už nemusí navštíviť tri úrady a trikrát vypĺňať ten istý formulár, pretože štát už potrebné informácie má a asistent umelej inteligencie mu ich pomáha v jeho vlastnom jazyku kedykoľvek počas dňa. Predstavme si lekára v menšom meste, ktorému umelá inteligencia pomôže vyhodnotiť snímky v priebehu niekoľkých sekúnd. Predstavme si malú firmu v Košiciach, Krakove alebo Kluži, ktorá dokáže osloviť zákazníkov v tridsiatich krajinách pomocou nástrojov, ktoré si ešte pred niekoľkými rokmi mohli dovoliť iba veľké korporácie.

Nič z toho si nevyžaduje, aby sme sami vynašli základný technologický model. Vyžaduje si to, aby sme v tomto regióne boli rýchlejší než ostatní pri jeho zmysluplnom využívaní.

Existuje však jedna podmienka, pri ktorej nikdy nepristúpim na kompromis. Technológie musia zostať pod ľudskou kontrolou. Rozhodovať musia ľudia a ľudia musia niesť aj zodpovednosť. Umelá inteligencia má slúžiť našim občanom, nikdy nie nahrádzať ich úsudok alebo práva. Ak túto zásadu zakotvíme do všetkého, čo robíme, získame dôveru. A práve dôvera premieňa každý projekt, hoc je pilotný projekt na každodennú prax.

Dovolím si otvorene hovoriť aj o našich slabých stránkach, pretože takéto fórum má zmysel iba vtedy, ak dokážeme hovoriť úprimne. Stále nám chýba dlhodobý kapitál. Naše start-upy často začínajú veľmi sľubne, no keď chcú ďalej rásť, musia sa presunúť do zahraničia, pretože väčšie objemy investícií u nás nie sú dostupné. Strácame talenty. Príliš veľa našich najlepších absolventov buduje svoju kariéru v iných technologických centrách sveta. Sme rozdrobení. Trinásť krajín, trinásť súborov pravidiel a trinásť malých trhov

nepredstavuje pre globálnych investorov dostatočne atraktívne prostredie. Niekedy si navzájom konkurujeme tam, kde by sme mali viac spolupracovať. A zároveň platí, že príliš často technológie iba vyrábame alebo montujeme bez toho, aby sme vlastnili duševné vlastníctvo, ktoré za nimi stojí. Najväčšia pridaná hodnota, a spolu s ňou aj najdôležitejšie rozhodnutia, tak zostávajú inde, mimo nášho územia.

Dovoľte mi navrhnúť päť konkrétnych krokov. Po prvé. Urobme z verejného sektora prvého a najlepšieho zákazníka nových technológií. Keď štát nakupuje inovatívne riešenia od domácich spoločností, zlepšuje verejné služby a zároveň týmto firmám poskytuje aj referencie, ktoré potrebujú na to, aby sa presadili v zahraničí.

Po druhé. Vybudujme spoločnú digitálnu infraštruktúru pre celý región: bezpečný cloud, dátové centrá a výpočtovú kapacitu, napájané čistou energiou a prepojené rýchlymi cezhraničnými sieťami. Presne takéto projekty by mal podporovať aj Investičný fond Iniciatívy Troch morí i európske finančné nástroje.

Po tretie. Vytvorme skutočný trh inovácií v rámci regiónu Troch morí. Ak je spoločnosť schválená, certifikovaná alebo otestovaná v jednej z našich krajín, mala by mať možnosť rozšíriť svoje pôsobenie vo všetkých ostatných krajinách s čo najmenším počtom prekážok.

Po štvrté. Investujme do ľudí. Znamená to digitálne zručnosti pre každého študenta, rekvalifikáciu pre každého pracovníka, ktorého pracovná pozícia sa mení, a dôvody pre našich talentovaných mladých ľudí, aby zostali doma, alebo aby sa vrátili naspäť domov.

A po piate. Od samého začiatku berme kybernetickú bezpečnosť a odolnosť vážne. Náš región sa nachádza v prvej línii. Každá digitálna služba, ktorú vytvoríme, musí byť bezpečná, každý kritický systém musí byť chránený a každé partnerstvo musí posilňovať technologickú suverenitu Európy a zároveň zachovávať našu otvorenosť voči spojencom vrátane Spojených štátov amerických.

Ak chceme tieto ambície uskutočniť, musíme zároveň odomknúť nové finančné

zdroje. Slovensko chce pokračovať v dialógu s medzinárodnými finančnými inštitúciami, mobilizovať rizikový kapitál a hľadať silných súkromných partnerov z Európy aj zo sveta. Dobré nápady nesmú v našom regióne skončiť iba preto, že v rozhodujúcej chvíli nenájdu kapitál na ďalší rast.

Pán prezident, v tomto kontexte veľmi oceňujem aj Váš návrh na vytvorenie fondu pre umelú inteligenciu.

Slovensko predsedá Iniciatíve Troch morí v rokoch 2026 a 2027 a v apríli 2027 bude po prvýkrát v histórii hostiteľskou krajinou samitu tejto iniciatívy. Digitalizácia, umelá inteligencia, cloudová infraštruktúra a inovácie budú patriť medzi hlavné priority nášho predsedníctva. Do agendy ale prinášame aj vodu ako strategickú surovinu 21. storočia. Je dôležitá pre energetiku, dopravu aj priemysel, ale čoraz viac aj pre technologický rozvoj – napríklad pri chladení dátových centier.

No a v neposlednej rade v rámci Podnikateľského fóra Trojmoria v apríli 2027 pripravujeme Inovačný hub Trojmoria a chceme zvolať aj samit európskeho vesmírneho priemyslu. Chceme vytvoriť priestor, kde sa budú stretávať naše firmy, výskumníci, investori aj globálni technologickí partneri.

Naša ambícia je jasná. Chceme ukázať, že krajina so silnou priemyselnou základňou sa môže posunúť za hranice montáže a výroby a stať sa miestom, kde sa moderné technológie vyvíjajú, testujú, ale hlavne využívajú v širokom meradle. A chceme to dosiahnuť spoločne s vami všetkými.

Dámy a páni,

v globálnej súťaži o technológie nejde iba o to, kto dokáže vybudovať najvýkonnejší stroj. Ide predovšetkým o to, ktoré spoločnosti budú dostatočne múdre a odvážne na to, aby tieto nástroje využili v prospech svojich občanov. Región Troch morí má talent, má priemysel, má energiu aj vôľu. Ak budeme konať spoločne, rýchlo a s človekom pevne

zakomponovaným v centre nášho rozhodovania, môžeme sa stať miestom, kde technologická budúcnosť Európy nebude iba snom, ale stane sa postupne aj realitou.

Ďakujem pekne.